

Eng Yaxshi Rahbardagi Liderlik Xususiyatlar

*Davlatjonova Mohidil Ulug'bek qizi*¹

Annotatsiya: Ushbu maqola orqali jamiyatda shakillanib, o'z iqtidori, qobiliyatidan kelib chiqib rivojlana olgan lider shaxslar faoliyati yoritib berilgan. Bunda bir qancha olimlarning o'z qarashlari keltirilgan. Lider shaxsning shakillanishi uchun kerakli bo'lgan bir qancha xususiyatlar tahlil qilingan. Liderlik qobiliyatiga ega bo'lgan rahbarlar nimalarga e'tibor qaratib, lider bo'la olish sifatleri keltirilgan.

Kalit so'zlar: lider, shaxs, intellekt, qobiliyat, rahbar, xodim.

Kirish. Liderlik (inglizcha: leader — yetakchi, boshlovchi so'zidan) — umumiy bir ishni bajarishda boshqalarning yordami va haraktini birlashtiruvchi ijtimoiy ta'sir jarayoni. Bu jarayonda bevosita liderlar harakati vujudga keladi. Liderlik - bu bahsli atama Ixtisoslashgan adabiyotlarda kontseptsiyaga oid turli qarashlar muhokama qilinadi, ba'zan Sharq va G'arb yetakchilik yondashuvlari, shuningdek (G'arbda) Shimoliy Amerika, Yevropaga qarshi yaqinlashmoqda"

Asosiy qism. Tarixda odamlarni yetaklagan, ammo g'ayriinsoniy va buzg'unchi bo'lgan son-sanoqsiz odamlar bo'lgan. Bu ularni hali ham yetakchi qiladimi? Mening fikrimcha, lider odamlarni boshqaradigan emas. Ular to'g'ri motivatsiya bilan boshqarilishi va atrofdagi odamlarga ijobiy ta'sir ko'rsatishi kerak.

Liderlik bu mukammal insonga yaqin bo'lgan shaxs demakdir. Ular nafaqat ishda, jamiyatda va oilada ham bo'lishadi. Ko'plab mukammal liderlar esa eng yaxshi rahbarlar bo'lib yetishadi. Rahbar sifatida siz o'z muassasangiz va xodimlaringiz muvaffaqiyatining asoschisiz. Sizning ishchi kuchingiz loyiha talablariga javob berish yoki muayyan maqsadga erishish uchun sizning yordamingiz va yo'l-yo'riqingizga muhtoj.

Rahbarning uchta eng muhim roli quyidagilardan iborat:

E'tirozni bildirish: Jamoaga ma'lum bir maqsadga erishishda yordam berish uchun rahbar o'z qarashlarini kerakli vaqtda kerakli odamlarga etkazish san'atini bilishi kerak. Shuningdek, ular butun jarayon davomida yo'l-yo'riq va ko'rsatmalar berishlari kerak.

¹ Nzomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti magistranti

Jamoaga murabbiylik qilish: Rahbar sifatida siz o'z jamoalaringizni murabbiylik orqali o'qitishning to'g'ri yo'lini bilishingiz kerak. Bunga yakkama-yakka uchrashuvlar yoki guruh seminarlari orqali erishish mumkin. Xodimga murabbiylik qilganingizda, siz ularni kerakli harakatlarni bajarishga o'rgatasiz va har bir maqsadga muvaffaqiyatli erishasiz.

Xodimlaringizni ilhomlantirish: Bu har bir rahbarning eng muhim rollaridan biridir. Odamlarni ilhomlantirmasdan sizni kuzatib borishlariga ruxsat bera olmaysiz. Afsuski, bu ko'pincha eng kam baholangan rollardan biri hisoblanadi, ammo mashq qilish va erishish eng qiyin.

Rahbar - bu odamlarni ilhomlantirish va ularni maqsad sari undashni maqsad qilgan shaxs. Shuningdek, ularda ma'lum bir maqsadga erishish uchun ko'rish va ishtiyoq bor. Rahbarning ba'zi umumiy xususiyatlari quyidagilardan iborat:

- Jamoa a'zolarini qo'llab-quvvatlash
- Xodimlarni to'g'ri vositalar bilan ta'minlash
- Odamlarni sayohatlaridagi barcha to'siqlarni chetlab o'tish uchun oldinga surish
- Jamoa a'zolarini yaxshiroq ishlash uchun murabbiylik qilish
- Qanchalik kuch sarflaganingizga qarab, yaxshi rahbar sifatida tan olinishi uchun kunlar, ba'zan yillar kerak bo'lishi mumkin.
- Samarali rahbar asosiy qadriyatlarga mos keladigan umumiy qarashlarga ega.

Shuningdek, ular o'zlarining jamoalarini birgalikda ishlashlari va yo'llarini kesib o'tadigan har qanday ajoyib imkoniyatdan foydalanishlari uchun boshqarish, ilhomlantirish va qo'llab-quvvatlash orqali yakuniy maqsadlarga erishishning to'g'ri yo'lini tushunishadi. Rahbarning ishi hech qachon tugamaydi. Agar sizning jamoangiz barcha maqsadlarga erishgan bo'lsa ham, siz etakchi sifatida ularni uzoq muddatli rivojlanishlari uchun rag'batlantirish va ilhomlantirishingiz kerak. Oddiy qilib aytganda, lider kema kapitani bo'lib, barcha muhim qarorlarni qabul qiladi, shu bilan birga jamoani yakuniy maqsadga erishish uchun ilhomlantiradi va motivatsiya qiladi. Agar siz bitta bo'lishni maqsad qilgan bo'lsangiz, jamoangizni kemani to'g'ri yo'nalishda boshqarishga yordam beradigan ta'sir qiluvchi kuchni rivojlantirishingiz kerak. Rahbar - bu narsalarni qanday yaxshilash mumkinligini ko'ra oladigan va odamlarni yaxshiroq ko'rishga harakat qiladigan odam. Rahbarlar odamlarni birinchi o'ringa qo'yib, o'z qarashlarini haqiqatga aylantirish uchun harakat qilishlari mumkin. Odamlarni rag'batlantirishning o'zi etarli emas - rahbarlar muvaffaqiyatga erishish uchun empatik bo'lishi va odamlar bilan bog'lanishi

kerak. Rahbarlar bir xil kelib chiqishi yoki bir xil yo'ldan borishi shart emas. Kelajakdagi rahbarlar aslida ko'proq xilma-xil bo'ladi, bu esa turli nuqtai nazarlarni keltirib chiqaradi. Albatta, boshqalar mening ta'rifimga qo'shilmasligi mumkin. Eng muhimi, tashkilotlarning etakchilik ta'rifi bilan ichki birlashganligidir. Yaxshi rahbarlar tug'ilmaydi, ishlab chiqariladi. Biz rahbarlar tug'ilmaydi, yaratilganiga ishonamiz. Boshqacha qilib aytganda, etakchilik - bu rivojlantirilishi mumkin bo'lgan mahorat. Yaxshi rahbarlar tajriba, doimiy o'rganish, qasddan harakat qilish va moslashish orqali shakllanadi. Shunday qilib, agar siz o'sishga ochiq bo'lsangiz, o'z tajribangizni rivojlanish uchun ishlatsangiz va o'z-o'zini takomillashtirish uchun vaqt va kuch sarflasangiz, yaxshi rahbarning bo'la olasiz. Etakchilik esa ijtimoiy jarayondir. Bundan tashqari, etakchilik bir kuchli yoki xarizmatik shaxs haqida emas, balki birgalikda natijalarga erishish uchun birgalikda ishlaydigan bir guruh odamlar haqida emasligini tan olish ham muhimdir.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda yaxshi rahbar avvalo liderlik qobiliyatlariga ega bo'la olgan mukammal shaxsdir. U nafaqat tug'ma balki, jamiyat tomonidan ham ortirilgan bo'lishi mumkun. Yaxshi lider rahbar esa o'z jamoasini ham yuqori bosqichlarga olib chiqa oladi hamda o'z sohasini yetakchi sardorig aylanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Chemers M. (1997) An integrative theory of leadership. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers
2. Leadership & Management What Is a Leader?
3. Shaxsda liderlikni namoyon bo'lishi. D. Hukumova. Samarqand davlat universiteti.
4. Liderlar kitobi. Otabek Xasanov.
5. Jacob Morgan is an author, TED and keynote speaker, futurist and creator of FutureofWorkUniversity.com.

